

LUNNER KOMMUNE
Sandsvegen 1
2740 ROA

Saksbehandler, innvalgstelefon
Brage Sævarang, 32266607

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven til utfylling i Harestuvatnet i Lunner kommune

Statsforvalteren i Oslo og Viken har ferdigbehandlet søknaden fra Lunner kommune, og gir tillatelse etter forurensningsloven til utfylling i Harestuvatnet (gbnr. 116/3) i Lunner kommune.

Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt.

Statsforvalteren fatter vedtak om gebyr på kr 37 400,- for behandling av søknaden.

Vedtaket om tillatelse og gebyrfastsettelse kan påklages av berørte parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker.

Statsforvalteren i Oslo og Viken viser til søknad mottatt 11.08.2023 fra Lunner kommune, der det søkes om tillatelse til utfylling i Harestuvatnet (gbnr. 116/3) i Lunner kommune.

Sammendrag av søknad

Lunner kommune planlegger etablering av turvei parallelt med Hadelandsvegen langs Harestuvatnet (gbnr. 116/3) i Lunner kommune. I forbindelse med dette søkes det om tillatelse til utfylling av inntil 3000 m³ sprengsteinsmasser til Harestuvatnet innenfor et område på opptil 3500 m². Det opplyses i søknaden at ca. 1000 m³ av det totale utfyllingsvolumet vil være under vann, og at utfyllingen kun skal foregå på arealer som allerede er påvirket av eksisterende veifylling med begrenset kantvegetasjon.

Det er planlagt å benytte lokal sprengstein som er tatt ut i forbindelse med grunnarbeider på Stubbengmoen. Disse massene har ligget ute i 1-2 år og har gjennom denne perioden blitt vasket for finstoff og uomsatt sprengstoff (nitrogen). Det opplyses at det også skal etableres siltgardin, samt gjennomføres turbiditetsmålinger ved utfyllingsarbeidene.

Ettersom det forekommer edelkreps i vannforekomsten, har tiltakshaver også søkt om tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Før utfyllingsarbeidene påbegynnes er det planlagt å flytte edelkreps ut av tiltaksområdet til et egnet habitat i vannforekomsten.

Høring

Statsforvalteren i Oslo og Viken har sendt søknaden på høring i tidsperioden 26.08.2023 – 22.09.2023 Søknaden er også lagt ut på Statsforvalteren sine nettsider.

Vi har mottatt høringsuttalelser fra Lunner kommune og Vannområde Leira-Nitelva. Nedenfor gjengis en oppsummering av høringsuttalelsene, samt Lunner kommune sine kommentarer til disse.

Lunner kommune viser til en undersøkelse der det ble påvist forhøyede sinkverdier i sedimentet i Harestuvatnet. Dette er noe som ikke er nevnt i miljørisikovurderingen og det er dermed ikke vurdert om tiltaket vil kunne øke eller evt. redusere påvirkningen av metaller.

Siden det bygges turvei mellom fylkesvei, som brøytes og saltes, vil det bli større avstand fra forurensningskilden til vannforekomsten. Samtidig forventer kommunen at årstdøgntrafikken vil øke i området og da vil kunne gi høyere konsentrasjon av metaller i avrenning. De anbefaler at det settes vilkår om at det tas sedimentprøver som analyserer metaller før oppstart av anleggsarbeidet slik at en har en referanseverdi for eventuelle prøver i driftsfasen, eksempelvis etter 5 år.

Kommunen påpeker at det i naturbase framkommer at den fremmede arten lupin befinner seg i nærheten av anleggsområdet. Kommunen kjenner ikke til at det er gjort spesifikk kartlegging av fremmede arter i selve anleggsområdet. De vurderer at det bør settes vilkår om kartlegging av fremmede arter før anleggsfasen slik at eventuelle masser med fremmede arter kan håndteres på riktig måte og at fremmede arter ikke spres. Videre påpeker kommunen at det også er svært viktig at masser som tilføres ikke har med seg fremmede arter og at maskiner som brukes i arbeidet er rene og ikke har med seg plantemateriale fra fremmede arter.

Siden anleggsområdet ligger nær fylkesvei, ser kommunen at det kan være fare for at grunnen er forurenset. Kommunen kjenner ikke til at det er gjort undersøkelser i dette området tidligere. Det bør settes vilkår om at det tas prøver minimum under anleggsarbeidet for å avdekke om det er forurenset grunn.

Kommunen viser til at det står at sprengsteinen som skal brukes i utfylling er lagret ute i flere år og er «vasket» rene av regn. Hvis sprengsteinen er lagret i hauger, så vil ikke all steinen være like gjennomvasket. De mener derfor det bør stilles vilkår om prøvetaking av steinstøvet på stein som ligger inne i og nederst i haugen. Dette for å sikre at utfylling ikke medfører ytterligere tilførsel av nitrogen eller partikler til vassdraget.

Det er gjort en kartlegging av edelkreps i vannet ved anleggsområdet i forbindelse med planlegging av tiltaket. I tillegg ble kreps kartlagt i Harestuvatnet sommeren 2023 i regi av Lunner kommune/Vannområde Leira-Nitelva. Kommunen forutsetter at disse kartleggingene sees på i sammenheng slik at en flytter krepsen til riktig område og ivaretar arten på best mulig måte.

De mener det bør stilles vilkår om at det etableres stedegen kantvegetasjon der det er mulig i forbindelse med anleggsarbeidet som et virkemiddel for å redusere avrenning fra gangvei og vei.

Lunner Kommune svarer at siltgardin er et tiltak som allerede er planlagt brukt under utfyllingen. De mener derfor det ikke er noen hensikt ved å sette vilkår om å ta sedimentprøver for å avklare om det er sink eller andre metaller i sedimentene, da tiltaket ikke skal føre til spredning av sediment.

De er enige i at det bør stilles vilkår om kartlegging av fremmede arter siden det er registrert hagelupin ved fylkesveien. Ved eventuelle funn av fremmede arter vil det da bli utarbeidet en tiltaksplan i henhold til forskrift om fremmede organismer.

Kommunen er også enige i at nærhet til fylkesvei kan medføre en viss fare for forurensning. Det vil være to hovedgrunner til at forurensningsnivå eventuelt kartlegges. For det første må den miljømessige kvaliteten i massene oppfylle krav i Miljødirektoratets veileder for forurenset grunn. I industri og trafikkarealer tillates det masser i inntil tilstandsklasse 3 i toppmasser. Kommunen har ingen grunn til å forvente at forurensning i massene overskrider tilstandsklasse 3 med bakgrunn kun i forurensning fra veitrafikk. Kommunen mener at alle masser i området dermed kan gjenbrukes i tiltaket. Dersom masser kjøres ut av tiltaksområdet i forbindelse med etablering av turveien ser de at det må sikres at disse massene slutt disponeres korrekt i forhold til eventuelt innhold av forurensning. Det kan dermed være en fordel at det tas prøver av masser som planlegges kjørt ut av tiltaksområdet for disponering andre steder. Kommunen anbefaler at det utarbeides en prøveplan for dette med fokus på overskuddsmasser. Når det gjelder masser som er planlagt benyttet til utfylling mener kommunen at både forurensning fra partikler og nitrogen er ivaretatt. Nitrogen i forbindelse med rester etter sprengstoff er stoffer som er påvist utvasket etter ett til to år etter deponering. De bekrefter at det vil kunne være noe støv fra steinsprengning igjen på stein, men da de forutsetter at utfylling skjer bak etablert siltgardin vil det ikke foregå spredning av partikler fra steinen.

Kommunen skriver at resultater fra nylig utførte undersøkelser av edelkreps inngår i deres vurdering av å finne egnede flyttelokaliteter sammen med visuell kartlegging av aktuelle lokasjoner. Det kan også være behov for et enkelt fiske på aktuelle lokaliteter i forkant av flyttingen. De vurderer behovet etter gjennomgang av resultater av nylig gjennomført prøvefiske og annen relevant informasjon.

Kommunen påpeker at i områdene hvor det er steinfylling i dag, vil det være steinfylling også etter etablering av turveien. Her vil det ikke være særlige muligheter for etablering av kantvegetasjon med busker og trær uten at dette medfører større utfylling i Harestuvatnet. Dette gjelder om lag de første 350 meterne av strekningen fra Harestua sentrum og sørover. I øvrige områder mener de det vil ligge bedre til rette for å gjenbruke eksisterende vegetasjonsdekke som grunnlag for kantvegetasjon.

Vannområde Leira-Nitelva påpeker at sedimentprøver i vannmiljø fra Harestuvatnet viser høye verdier av blant annet sink, acenaftalen og antracen. De mener at det derfor må settes krav om å ta sedimentprøver for å se om tiltaksområdet er forurenset. Det kommenteres at turveien skal brøytes på vinterstid, og at dette kan føre til at en større mengde snø disponeres til Harestuvatnet. Vannområde Leira-Nitelva viser til at turveien ligger ved siden av bilvei. Snø langs veier er en kjent kilde til forurensning og det bør derfor tas prøver av snøen for å se om den inneholder forurensning av betydning. Dersom prøver av snøen viser seg å inneholde mer forurensning enn forventet mener de at den bør fraktes ut av området. De ønsker også prøver av grunnen der turveien skal legges for å stadfeste om det er forurenset eller ikke.

Det påpekes videre at det er viktig at massene som blir benyttet er så rene som mulig. Vannområdet Leira-Nitelva ønsker også forklaring på hvordan massene skal håndteres om det viser seg at de øvre lagene ikke er så rene som antatt. Videre kommenterer de at det er svært viktig at det ikke er

fremmede arter i massene som skal benyttes og at utstyr som benyttes under anleggsperioden rengjøres slik at vasspest ikke blir spredd videre.

Vannområde ser det som negativt at det ikke legges opp til å etablere kantsoner langs turveien. De mener at det bør etterstrebes å få på plass kantsoner på deler av strekningen, minimum der det i dag er kantsoner.

Vannområde ser det som positivt at det legges opp til flytting av edelkreps. De minner om at aktuelle områder for tilflytting kan fra før av ha høy tetthet av kreps som kan føre til økt kannibalisme/dødelighet. Vannområdet vurderer derfor at det kan være lurt å prøvekrepe aktuelle områder for å finne tettheten før flytting. Det bør også gjennomføres en oppfølgende undersøkelse av edelkreps etter tiltaket er gjennomført.

Lunner kommune svarer at økningen i snømengde som følge av turstien vil være liten i forhold til snømengder fra eksisterende fylkesvei. Det er verken påvist noen grunn til å vurdere innholdet av sink i snø fra fylkesveien eller vurdere å behandle regnvannet som dreneres fra vei og tursti til Harestuvatnet på grunn av innhold sink. De mener derfor at fjerning av snø fra området på grunn av ny tursti fremtrer som en aktivitet med få miljømessige ulemper og forventelig meget lav tilførsel av sink til Harestuvatnet gjennom regn og snø. Ellers vises det til øvrige kommentarer gitt til Lunner kommune sin høringsuttalelse.

Statsforvalterens vurdering

Generelt

I utgangspunktet er det forbudt å forurense, jf. forurensningsloven § 7. Etter lovens § 11 kan forurensningsmyndigheten likevel, etter søknad, gi tillatelse til virksomhet som kan medføre forurensning. Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis etter § 11 og fastsetter vilkårene etter forurensningsloven § 16, legges det vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 femte ledd.

Statsforvalteren vurderer også søknad om tillatelse opp mot vannforskriften § 4, som sier at «tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand». I tillegg skal alle saker som berører naturmangfold ifølge naturmangfoldloven § 7, vurderes etter prinsippene i §§ 8-12 i samme lov.

Det er virkningene av det omsøkte tiltaket på det aktuelle stedet som er vurdert. Dersom tiltakshaver senere ønsker å gjennomføre tiltaket på en annen måte enn beskrevet i søknaden må det søkes på nytt.

Selv om forurensningen holdes innenfor fastsatte vilkår, plikter tiltakshaver å redusere sine utslipp og påvirkning på miljøet så langt det er rimelig uten urimelige kostnader.

Lovgrunnlag og myndighet

Det å tilføre stein til grunn eller vann, omfattes av forurensningsbegrepet i forurensningsloven § 6. Dersom utfylling av stein vil medføre forurensning som forårsaker «nevneverdige skader eller ulemper» vil dette i utgangspunktet være forbudt, jf. forurensningsloven § 7 første ledd og § 8 tredje

ledd. Statsforvalteren kan imidlertid gi tillatelse til utfyllingsarbeider, ut fra en betraktning av at fordelene ved det forurensede tiltaket er av en slik karakter at den aktuelle forurensningen anses som akseptabel, jf. forurensningsloven § 11.

Hva som skal til for at utfylling av stein medfører «nevneverdig skade eller ulempe» og som dermed er en type virksomhet som krever tillatelse etter forurensningsloven § 11 for å lovlig kunne finne sted, må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. I stor grad er dette noe som beror på forurensningsmyndighetens skjønn. Relevante momenter i en slik vurdering er tiltakets størrelse, forurensningssituasjonen i området, virkninger sammenholdt med resipientens tilstand og den allerede samlede belastningen på det aktuelle økosystemet.

På bakgrunn av arbeidene som beskrives i søknaden, vurderer Statsforvalteren at utfylling av sprengstein i Harestuvatnet kan medføre forurensning i form av spredning av partikler. Det aktuelle tiltaket krever derfor en tillatelse etter forurensningslovens bestemmelser, jf. forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Statsforvalteren har behandlet saken som rett forurensningsmyndighet for arbeider som kan medføre forurensning i sjø og vassdrag, jf. rundskriv T-3/12.

Vurdering av forurensningspotensial

Utfylling i vassdrag kan medføre spredning av partikler, metaller og organiske miljøgifter. Utfylling vil også kunne begrave organismer som livnærer seg på bunnen i strandsonen, noe edelkreps er spesielt utsatt for.

Sprengstein kan inneholde store mengder med uomsatt sprengstoff som er rikt på nitrogen. Utfylling av sprengstein vil derfor som hovedregel kunne bidra til tilførsler av nitrogen. Det er planlagt å bruke masser som er tatt ut i forbindelse med grunnarbeider på Stubbengmoen som har ligget ute i 1-2 år. Disse vil derfor trolig være vasket fri for både uomsatt sprengstoff (nitrogen) og finstoff. Dersom det skulle bli aktuelt å bruke andre utfyllingsmasser enn planlagt, må massene spyles før utfylling for å begrense utslipp av partikler og nitrogenforbindelser.

Statsforvalteren vurderer at det må gjennomføres avbøtende tiltak for å begrense partikkelspredning i forbindelse med det planlagte tiltaket. Vi stiller derfor krav om at tiltakshaver skal etablere partikkelsperre (eksempelvis siltgardin) ved alle utfyllingsarbeider som skal gjennomføres i sammenheng med tiltaket. Ved utfylling skal det også gjennomføres turbiditetsmålinger under anleggsperioden. Turbiditeten skal måles ved en stasjon som er direkte påvirket av anleggsarbeidet og ved en referansestasjon som ikke er påvirket. Hvis turbiditeten overskrider 10 NTU over referansenivået i 20 minutter, må arbeidet stanses til turbiditeten har gått ned under grenseverdi. Det tillates ikke utfylling i vannforekomsten dersom turbiditetsmålerne er ute av drift.

Det er ikke tatt sedimentundersøkelser i tiltaksområdet ettersom bunnen i tiltaksområdet består av en eldre steinfylling. Dette reduserer risiko for oppvirvling av eventuelle bunnsedimenter ved utfyllingsarbeidene. Det vurderes derfor at risikoen for spredning av forurensning er lav, forutsatt at vilkårene i tillatelsen etterleves.

Utfylling av forurensede masser i vannforekomsten og i strandsonen kan medføre forringelse av tilstanden i vannforekomsten, samt bidra til skade på organismene som bruker tiltaksområdet som leveområde. For å unngå mulig forringelse av vannkvalitet og skade på eventuelle arter, settes det krav om at masser som skal benyttes til utfylling ikke skal overskride konsentrasjonsgrensene

tilsvarende tilstandsklasse II i henhold til Miljødirektoratet sin veileder for *Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota* (M-608/2016). Det tillates heller ikke bruk av reaktive bergarter eller bygnings- og rivningsavfall som utfyllingsmasser. Dersom det påtreffes avfall i utfyllingsmassene, skal dette sorteres fra og leveres til godkjent avfallsmottak.

Statsforvalteren stiller også krav om at det skal gjennomføres en miljørisikovurdering av alle arbeidene i vassdrag. Det skal settes inn avbøtende tiltak der miljørisikovurderingen avdekker at det er behov for å redusere risikoforholdene.

Statsforvalteren vurderer at de fastsatte vilkårene i tillatelsen vil sikre at forurensningen fra arbeidene holdes innenfor et akseptabelt nivå. Selv om forurensningen holdes innenfor fastsatte vilkår, plikter tiltakshaver å redusere sine utslipp og påvirkning på miljøet så langt det er rimelig uten urimelige kostnader.

Vurdering etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag

I henhold til forskrift om fysiske tiltak i vassdrag er det forbudt å sette i verk fysiske tiltak som medfører eller kan medføre forringelse av produksjonsmulighetene for fisk eller andre ferskvannsorganismer. Etter søknad kan det likevel gis tillatelse. Statsforvalteren er myndighet etter forskriften på strekninger som fører anadrom laksefisk og edelkreps, mens fylkeskommunen er myndighet på øvrige strekninger som fører høstbar innlandsfisk.

Ifølge Miljødirektoratets Naturbase (2023) og nylige prøvekrepsinger er det registrert edelkreps i Harestuvatnet. Edelkreps er karakterisert som sterkt truet på Norsk rødliste og er av særlig stor forvaltningsinteresse. Ettersom det forekommer edelkreps i Harestuvatnet, er Statsforvalteren rette myndighet til å behandle tiltaket etter forskriften. Forutsatt at arbeidene gjennomføres i tråd med vilkårene i tillatelsen etter forurensningsloven vurderer Statsforvalteren at produksjonsmulighetene for edelkreps ikke vil forringes. Vi vurderer på bakgrunn av dette at vilkårene i tillatelsen etter forurensningsloven ivaretar bestemmelsene i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Det er derfor ikke nødvendig med en egen tillatelse etter forskriften.

For å sikre at tiltaket ikke avliver potensiell edelkreps som oppholder seg i tiltaksområdet, setter Statsforvalteren krav om at det skal gjennomføres utfisking av edelkreps i alle størrelser før utfyllingsarbeider gjennomføres. Det skal settes ut tilstrekkelig med teiner i nær tid før arbeidene i Harestuvatnet startes opp, og teinene skal ligge i vannforekomsten hele natten og i minst 12 timer. Fangsten skal registreres med antall, kjønn og størrelse. Dersom det fanges kreps, skal krepsen flyttes til et egnet område som avmerkes på kart med antall. Flyttet edelkreps skal i påfølgende sesong tilbakeføres til der de ble fanget. Fiske og flytting av edelkreps skal gjennomføres av en uavhengig 3. part med kompetanse på fagområdet.

Vurdering etter naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

I Miljødirektoratets Naturbase (2023) er det ikke registrert noen naturtyper eller arter av nasjonal forvaltningsinteresse ved tiltaket.

Søknaden er basert på eksisterende kunnskap om det biologiske mangfoldet i og rundt tiltaksområdet. Statsforvalteren anser at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til at kravet i naturmangfoldloven § 8 om at beslutningene skal hvile på et best mulig kunnskapsgrunnlag, er

oppfylt. Hensynet til føre-var prinsippet i § 9 i naturmangfoldloven vektlegges derfor i mindre grad. Det er også gjort en vurdering ut fra den samlede belastningen som økosystemet vil bli utsatt for etter § 10. Statsforvalteren anser at fastsatte vilkår vil sikre at naturmangfoldet ikke vil forringes i nevneverdig grad.

Statsforvalteren minner om at det er tiltakshaver som skal dekke kostnadene ved å unngå og begrense skade på naturmangfoldet, jf. § 11 i naturmangfoldloven. Tiltakshaver er også pliktig å benytte miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, jf. § 12 i naturmangfoldloven.

Statsforvalteren mener at prinsippene for offentlig beslutningstaking i naturmangfoldlovens §§ 8 til 12 er oppfylt.

Vurdering etter vannforskriften

I henhold til forvaltningsdatabasen Vann-Nett ligger tiltaksområdet i vannforekomsten *Harestuvatnet* (ID: 002-116-L). Vannforekomsten har moderat økologisk tilstand grunnet svært dårlig konsentrasjon av ammonium, og udefinert kjemisk tilstand. Harestuvatnet er i noe grad påvirket av dammer, introduserte arter, hydrologiske endringer grunnet vannkraft, punktutslipp fra renseanlegg, diffus avrenning og utslipp fra transport/infrastruktur.

I henhold til § 4 i vannforskriften skal tilstanden i overflatevann beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenoprettes med sikte på at vannforekomsten skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand. Ny aktivitet og inngrep skal derfor ikke medføre forringelse eller vanskeliggjøre oppnåelse av miljømål som er satt.

Statsforvalteren vurderer at tiltaket vil kunne påvirke vannmiljøet lokalt i tiltaksområdet, men ikke i hele vannforekomsten. Så fremt utfyllingen i Harestuvatnet gjennomføres i tråd med vilkår i tillatelsen, vil ikke tiltaket føre til varig forringelse av vannkvaliteten eller vanskeliggjøre oppnåelsen av de fastsatte miljømålene.

Samfunnsmessige forhold

I henhold til forurensningsloven § 11 femte ledd, skal de forurensningsmessige ulempene ved et tiltak sammenholdes med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. For tiltak som kan medføre forurensning eller skader på biologisk mangfold, vil samfunnsnyttene av tiltaket være et relevant hensyn å vurdere, da dette vil kunne ha betydning for om tillatelse kan gis. Jo lavere samfunnsnyttene er, desto lavere er terskelen for å avslå søknaden. Når samfunnsnyttene av et tiltak er betydelig, så vil dette kunne veie opp for noen av de miljømessige ulempene som tiltaket vil medføre.

Det er ingen eksisterende gang- og sykkelvei langs fylkesvei 2300 i dag, og gangveien ved Harestuvatnet vil være åpen for allmennheten. Området brukes derfor til rekreasjon og tiltaket vil være positivt for friluftslivet. Sett i lys av dette vurderer Statsforvalteren at tiltaket er samfunnsnyttig. Vi vurderer at samfunnsnyttene av tiltaket overstiger de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket.

Forhold til plan

Tiltaket er i tråd med gjeldende reguleringsplan i Lunner kommune datert 22.02.1995. PlanID 0533-1995-0002 med dispensasjonsvedtak fra 08.06.2023 på utvidet bredde på turvei inn mot fylkesveien.

Konklusjon

Statsforvalteren har vurdert søknaden og lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Vi mener at nytten av tiltaket veier tyngre enn ulempene ved tiltaket. Statsforvalteren gir derfor tillatelse til utfylling i Harestuvatnet i Lunner kommune. Det forutsettes at virksomheten drives i samsvar med vilkårene som følger av tillatelsen og forurensningsregelverket for øvrig.

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven

Statsforvalteren gir Lunner kommune tillatelse til utfylling i Harestuvatnet i Lunner kommune. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11. Det er satt vilkår til tillatelsen med hjemmel i § 16.

Statsforvalteren har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis, og ved fastsetting av vilkårene, lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Tillatelsen med vilkår følger vedlagt dette brevet.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade og ulempe eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel om gebyr datert 22.08.2023. Vi varslet sats 6 som i 2023 utgjør kr. 37 400,- for behandling av søknaden. Statsforvalteren vedtar at forurensningsforskriftens § 39-4 sats 6 kommer til anvendelse i denne saken. Lunner kommune skal betale kr. 37 400,- for Statsforvalterens arbeid med tillatelsen. Hjemmel for vedtaket er forurensningsforskriften § 39-3, jf. § 39-4.

Gebyret fastsettes på bakgrunn av Statsforvalterens ressursbruk i sammenheng med behandling av søknaden. Ressursbruk knyttet til saksbehandlingen er lagt til grunn ved fastsettelse av gebyrsats. Dette inkluderer gjennomgang av søknaden, møter og korrespondanse med søker, høring av saken samt endelig ferdigstilling av tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Statsforvalteren inngår også.

Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Klageadgang

Vedtaket, herunder plasseringen i gebyrklasse, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Statsforvalteren.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om

gjennomføring kan ikke påklages. Ved klage på valg av gebyrsats skal tilsendt faktura betales til fristen. Miljødirektoratet vil refundere eventuelt overskytende beløp dersom klagen imøtekommes.

Med hilsen

Andreas Røed
fagleder
Klima- og miljøvernavdelingen

Brage Sævarang
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Tillatelse med vilkår

Kopi til:

Norconsult AS
VIKEN FYLKESKOMMUNE
NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE)
Vannområde Leira-Nitelva
Naturvernforbundet

Postboks 220
Postboks 5091
Majorstua

1702 SARPSBORG
0301 OSLO

Tillatelse etter forurensningsloven til utfylling i Harestuvatnet i Lunner kommune

Tillatelsen er gitt i medhold av forurensningsloven § 11, jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger fremkommet i søknad og under saksbehandlingen.

Hvis tiltakshaver ønsker å foreta endringer i driftsforhold som kan ha betydning for forurensningen fra virksomheten og som ikke er i samsvar med det som ble lagt til grunn da tillatelsen ble gitt eller sist endret, må tiltakshaver i god tid på forhånd søke om endring av tillatelsen. Tiltakshaver bør først kontakte Statsforvalteren for å avklare behovet for slik endring.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal tiltakshaver sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Statsforvalteren kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Tillatelsen gjelder fra dags dato til arbeidene er ferdigstilt.

Bedriftsdata

Tiltakshaver: Lunner Kommune
Tiltakshavers adresse: Sandsvegen, 2740 Roa
Org. nummer: 974643367
Tiltaksområde: Harestuvatnet i Lunner kommune
NACE-kode og bransje: 84.110 - Generell offentlig administrasjon

Statsforvalterens referanser

Tillatelsesnummer: 2023.0958.T		
Tillatelse første gang gitt: 11.12.2023	Tillatelse sist revidert i medhold av fl § 18 tredje ledd: -	Tillatelse sist endret:
Andreas Røed fagleder		Brage Sævarang rådgiver

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Saksnr.	Beskrivelse av endring
00.	11.12.2023	2023/23582	Tillatelsen ble gitt

Innhold

1	Tillatelsens ramme	3
2	Generelle vilkår	3
2.1	Gjennomføring av tiltak	3
2.2	Sikring av tiltaksområdet	3
2.3	Varsling av tiltaksgjennomføring	3
2.4	Ansvar for overholdelse av vilkår i tillatelsen	3
2.5	Utslippsbegrensninger	4
2.6	Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	4
2.7	Endring av vilkår	4
2.8	Plikt til forebyggende vedlikehold	4
2.9	Tiltaksplikt ved økt forurensningsfare	4
2.10	Internkontroll	4
2.11	Hensyn til friluftsliv og naturmiljø	5
2.12	Tilsyn	5
3	Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning	5
3.1	Miljørisikoanalyse	5
3.2	Forebyggende tiltak	5
3.3	Avvikshåndtering	5
3.4	Etablering av beredskap	6
3.5	Varsling av akutt forurensning	6
4	Utfylling	6
4.1	Gjennomføring av utfyllingen	6
4.2	Krav til utfyllingsmasser	6
5	Fiske og flytting av edelkreps	7
6	Kontroll og overvåking	7
6.1	Kontroll- og overvåkingsprogram	7
6.2	Overvåking	7
6.3	Kvalitetssikring av målingene	7
7	Støy	8
8	Rapportering	8

1 Tillatelsens ramme

Tillatelse til utfylling av sprengstein i Harestuvatnet i Lunner kommune gis i forbindelse med etablering av turvei.

Det gis tillatelse til utfylling av inntil 3000 m³ steinmasser til Harestuvatnet over et areal på opptil 3500 m². Tiltaket skal gjennomføres som beskrevet i søknaden og i henhold til reguleringsplanens bestemmelser.

Det skal benyttes partikkelsperre (eksempelvis siltgardin) under arbeidene.

Før oppstart av utfyllingsarbeider skal det settes ut teiner for fangst av edelkreps. Det tillates fangst av edelkreps i alle størrelser. Dersom det fanges kreps, skal krepsen flyttes til et egnet område, jf. vilkår 5.

Det tillates ikke å gjennomføre utfylling av masser til vannforekomsten/strandsonen dersom turbiditetsmålere er ute av drift.

Lunner kommune (heretter kalt tiltakshaver) er ansvarlig for at alle vilkår i denne tillatelsen overholdes.

2 Generelle vilkår

2.1 Gjennomføring av tiltak

Det forutsettes at tiltaket gjennomføres som angitt i søknad dersom ikke annet fremgår av tillatelsen, andre vedtak eller på annen måte er avklart med Statsforvalteren. Vesentlige endringer i forutsetningene i forhold til det som er oppgitt i søknaden tas opp med Statsforvalteren i god tid før endringene vil bli gjort gjeldende.

2.2 Sikring av tiltaksområdet

De deler av tiltaksområdet hvor det aktivt utføres arbeid på land, skal holdes avsperrert og ikke være tilgjengelig for allmennheten.

2.3 Varsling av tiltaksgjennomføring

Tiltakshaver skal varsle Statsforvalteren senest 1 uke før tiltaket settes i gang og når tiltaket er avsluttet.

2.4 Ansvar for overholdelse av vilkår i tillatelsen

Tiltakshaver er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere vedkommende som skal gjennomføre tiltakene om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet.

2.5 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens punkt 3 til 8. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp er fremkommet i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter oppført i vedlegg 1. Utslipp av disse stoffene er bare tillatt hvis utslippene er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning, eller annet er bestemt i tillatelsens punkt 3 til 8.

2.6 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra arbeidene, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter tiltakshaver å redusere sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader.

2.7 Endring av vilkår

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake, dersom vilkår gitt etter forurensningsloven § 18 er til stede. Statsforvalteren har på samme grunnlag rett til, på ethvert tidspunkt, å stoppe arbeidene.

2.8 Plikt til forebyggende vedlikehold

Tiltakshaver skal sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal kunne dokumenteres.

2.9 Tiltakspunkt ved økt forurensningsfare

Dersom det oppstår fare for økt forurensning, plikter tiltakshaver så langt det er mulig uten urimelige kostnader å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

Tiltakshaver skal så snart som mulig informere forurensningsmyndigheten om forhold som kan føre til vesentlig økt forurensning eller forurensningsfare. Akutt forurensning skal varsles, jf. vilkår 3.5.

2.10 Internkontroll

Tiltakshaver plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriften. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at utøvende entreprenør overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Tiltakshaver plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Tiltakshaver plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Plikt til å gjennomføre risikoanalyse med hensyn til akutt forurensning følger av vilkår 3.1.

2.11 Hensyn til friluftsliv og naturmiljø

Ved gjennomføring av tiltaket må tiltakshaver tilpasse arbeidet og ta hensyn til friluftsliv og naturmiljø i området.

2.12 Tilsyn

Tiltakshaver plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

3 Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

3.1 Miljørisikoanalyse

Tiltakshaver skal gjennomføre en miljørisikoanalyse, og vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved tiltaket som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på virksomhetens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Tiltakshaver skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

3.2 Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal tiltakshaver iverksette risikoreducerende tiltak. Både sannsynlighetsreducerende og konsekvensreducerende tiltak skal vurderes. Tiltakshaver skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

3.3 Avvikshåndtering

Avvik (brudd på forurensningsregelverket) som er av en viss alvorlighet og/eller som er stadig gjentagende, skal avvikshåndteres i samsvar med bestemmelsene i internkontrollforskriften § 5, annet ledd, punkt 7. Dette inkluderer årsakene til at avvikene har skjedd, vurderinger og iverksetting av strakstiltak for å rette avvikene, og vurderinger og iverksetting av avbøtende tiltak for å hindre at lignende avvik skal skje på nytt. Avvikshåndteringen skal dokumenteres skriftlig.

3.4 Etablering av beredskap

Tiltakshaver skal på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som tiltaket til enhver tid representerer.

3.5 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning. Tiltakshaver skal også så snart som mulig underrette Statsforvalteren i slike tilfeller. Kystverket er rette myndighet for akutt forurensning, og skal kontaktes på følgende telefonnummer: 33 03 48 00, eller e-post: vakt@kystverket.no.

4 Utfylling

4.1 Gjennomføring av utfyllingen

Utfylling av masser skal gjøres på en måte som minimerer spredning av forurensning, og skal gjennomføres så skånsomt som mulig med de beste tilgjengelige teknikker (BAT).

Alle utfyllingsarbeider skal gjennomføres bak etablert partikkelsperre (eksempelvis siltgardin). Partikkelsperre må dekke hele vannsøylen, og ved avslutning av tiltaket må partikkelsperre fjernes på en måte som hindrer spredning av partikler.

Det må gjennomføres turbiditetsmålinger ved alle utfyllingsarbeider som gjennomføres i vannforekomsten eller i strandsonen.

Mengder og tidspunkt for utfylling av masser, samt utfyllingssted skal loggføres og rapporteres, jf. vilkår 8. Oversikten skal være tilgjengelig for forurensningsmyndigheten. Tiltakshaver skal gjennomføre nødvendige tiltak for å hindre at tiltaket medfører spredning og etablering av uønskede fremmede arter¹.

4.2 Krav til utfyllingsmasser

Masser som skal benyttes til utfylling skal ikke overskride konsentrasjonsgrensene tilsvarende tilstandsklasse II i henhold til Miljødirektoratets veileder M-608/2016. Det tillates heller ikke bruk av reaktive bergarter eller bygnings- og rivningsavfall som utfyllingsmasser. Dersom det påtreffes avfall i utfyllingsmassene, skal dette sorteres fra og leveres godkjent avfallsmottak.

Det er planlagt å benytte vaskede utfyllingsmasser som er tatt ut i forbindelse med grunnarbeider på Stubbengmoen. Dersom det skulle bli aktuelt å benytte andre utfyllingsmasser enn planlagt, må massene spyles før utfylling. Det må da i tillegg etableres systemer for å rense eventuelt spylevann som oppstår.

¹ Jf. Artsdatabanken (2018). Fremmedartslista 2018. Listen finnes på www.artsdatabanken.no.

5 Fiske og flytting av edelkreps

I nær tid før oppstart av utfyllingsarbeider skal det settes ut tilstrekkelig med teiner for fangst av edelkreps. Teinene skal ligge i vannforekomsten over natta og i minst 12 timer. Dersom det fanges kreps, skal krepsen flyttes til et egnet område. All fangst skal registres med antall, kjønn og lengde. Det tillates fangst av edelkreps i alle størrelser. Områder kreps flyttes til skal markeres på kart. Flyttet edelkreps skal påfølgende sesong tilbakeføres til området der de ble fanget.

Fiske og flytting av edelkreps skal gjennomføres av en uavhengig 3. part med kompetanse på fagområdet. Resultater fra fisket skal rapporteres til Statsforvalteren, jf. vilkår 8.

6 Kontroll og overvåking

6.1 Kontroll- og overvåkingsprogram

Det skal gjennomføres kontroll og overvåking av arbeidene i vassdrag i henhold til et kontroll- og overvåkingsprogram. Kontroll- og overvåkingsprogrammet skal inngå internkontrollen.

6.2 Overvåking

Tiltakshaver skal ha en tilstrekkelig turbiditetsovervåking til å avdekke eventuell spredning av forurensning i forbindelse med gjennomføring av tiltaket.

Under anleggsperioden skal det kontinuerlig tas prøver/målinger av:

- Turbiditet i minst én referansestasjon som ikke er påvirket av arbeidene.
- Turbiditet i minst én målestasjon som er påvirket av anleggsarbeidene og som maksimum ligger 100 meter fra tiltaksområdet.

Måleprogram for turbiditet skal inngå i kontroll- og overvåkingsprogrammet.

Hvis turbiditeten overstiger 10 NTU over referansenivået i 20 minutter må tiltaket stanses til turbiditeten har gått ned under grenseverdien og problemene som førte til spredningen er løst. Ved teknisk stopp i turbiditetsmåler må arbeidet stanses. Turbiditetsmåler må plasseres på en slik måte at den fanger opp partikkelspredning fra tiltaket. Det skal foreligge en faglig vurdering med begrunnelse for hvorfor turbiditetsmåler plasseres der de gjør. Denne vurderingen skal være skriftlig og forankret i den dokumenterte miljørisikovurderingen.

6.3 Kvalitetssikring av målingene

All prøvetaking, behandling og analyse skal utføres etter Norsk Standard (NS). Dersom NS ikke finnes, kan annen, utenlandsk/internasjonal standard benyttes. Laboratorier/tjenester med relevant akkreditering skal benyttes der dette er mulig.

7 Støy

Tiltakshavers bidrag til utendørs støy skal være i tråd med *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging* (T-1442/2021).

8 Rapportering

Det skal føres logg over resultater fra tiltaket og eventuelle uønskede hendelser og korrigerende tiltak.

Sluttrapport

En rapport fra arbeidet skal sendes Statsforvalteren senest 6 uker etter at tiltaket er avsluttet.

Rapporten skal inneholde:

- Beskrivelse av tiltaket og utført arbeid.
- Beskrivelse av uønskede hendelser som har oppstått under arbeidene, og hvilke avbøtende tiltak som har blitt iverksatt.
- Angivelse av utfylt område (angitt på kart med koordinater), tidspunkt for utfylling, samt mengde masse fylt ut.
- Beskrivelse av erfaring med utstyr, teknologi osv.
- Resultater fra turbiditetsmålinger.
- Dokumentasjon på at masser som er fylt ut tilfredsstillende tilstandsklasse I-II i henhold til M-608/2016.
- Resultater fra fangst og flytting av edelkreps, jf. vilkår 5.

Vedlegg 1 – Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.5

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i punkt 3 flg.

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2` ,6,6` -tetrabromo-4,4` isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

Dekloran pluss (syn og anti isomere former)	DP (syn-DP, anti DP)
1,2-Dikloretan	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Trikloretan	TRI
Triklosan(2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	TCS
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Nitromuskforbindelser

Muskxylen	
-----------	--

Alkylfenoler og alkylfenoletoksylater

Nonylfenol og nonylfenoletoksylater	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksylater	OF, OP, OFE, OPE
4-heptylfenoler (forgrenet og rett kjedet)	4-HPbl
4-tert-pentylfenol	4-t-PP
4-tert-butylfenol	4-t-BP
Dodecylfenol m. isomerer	DDP
2,4,6 tri-tert-butylfenol	TTB-fenol

Per- og polyfluorerte alkylforbindelser (PFAS)

Perfluoroktansulfonsyre (PFOS), inkl. salter av PFOS og relaterte forbindelser	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluorheksansulfonsyre (PFHxS), inkl. salter av PFHxS og relaterte forbindelser	PFHxS, PFHxS-relaterte forbindelser
Perfluorobutansulfonsyre (PFBS), inkl. salter av PFBS og relaterte forbindelser	PFBS, PFBS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre	PFOA
Perfluorheksansyre	PFHxA
2,3,3,3-tetrafluoro-2-(heptafluoropropoksy)propionsyre	HFPO-DA
Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDoDA, PFTTrDA, PFTeDA

Tinnorganiske forbindelser

Tributyltinnforbindelser	TBT
Trifenyltinnforbindelser	TFT, TPT
Dibutyltinnforbindelser	DBT
Dioktyltinnforbindelser	DOT

Polysykliske aromatiske hydrokarboner

PAH

Ftalater

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Benzylbutylftalat	BBP
Dibutylftalat	DBP
Diisobutylftalat	DIBP

Bisfenol A

BPA

Siloksaner

Dodekametylsykloheksasiloksan	D6
Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4

Benzotriazolbaserte UV-filtre

2-Benzotriazol-2-yl-4,6-di-tert-butylphenol	UV-320
2,4-di-tert-butyl-6-(5-chlorobenzotriazol-2-yl)phenol	UV-327
2-(2H-benzotriazol-2-yl)-4,6-ditertpentylphenol	UV-328
2-(2H-Benzotriazol-2-yl)-4-(tert-butyl)-6-(sec-butyl)phenol	UV-350